

„Spojrzenie w październikowe niebo”

„Gdy październik ciepło chadza, w lutym mrozy naprowadza”

Przysłowie to prognozuje nam pogodną *Złotą Polską Jesień*, której piękno wszyscy rokrocznie doceniamy i wykorzystujemy, a z *Zimą* będziemy musieli sobie jakoś poradzić. Oczywiście cieszymy się z faktu, że **Słońce** nie próżnuje, chociaż niestety jego deklinacja z dnia na dzień maleje, a w związku z tym długość dnia, u nas na półkuli północnej, stale się skraca, z czym musimy się pogodzić i do tego przyzwyczać. W *Małopolsce* ubędzie dnia aż 109 minut; z 11 godz. 40 minut na początku października, do 9 godz. 51 minut na końcu miesiąca. **Słońce** we wtorek 1 października wschodzi o godz. 6.39 a zachodzi o 18.19; natomiast w ostatnim dniu miesiąca, wszędzie o 6.28 a schowa się pod horyzontem już o godz. 16.19. Wprost nie do wiary, ale ten dzień będzie jeszcze dłuższy od najkrótszego dnia roku o 107 minut! Ponadto **Słońce** w dniu 24 października o godz. 01.51 przejdzie ze znaku *Wagi* w znak *Skorpiona* (czyli *Niedźwiadka*).

W tym miesiącu nadal spodziewamy się małej aktywności magnetycznej **Słońca** (plamy, rozbłyski, protuberancje) związanej z nielicznymi centrami aktywności w jego fotosferze. Nasza gwiazda jest w minimum swej aktywności, lecz mimo tego często szykuje jakieś niespodzianki, którymi może nas zadziwić lub nawet zaskoczyć, dlatego też warto i należy prowadzić bezpieczne obserwacje **Słońca**.

Uwaga! W nocy z 26/27 października (z soboty na niedzielę) śpimy rano o godzinę dłużej, przechodzimy bowiem na *czas zimowy* (środkowo-europejski), czyli cofamy dotychczasowe wskazania zegarów o godzinę. Oficjalnie należy to uczynić w nocy o godz. 03, w niedzielę 27 X (dotyczy to w szczególności kolejnictwa i lotnictwa). Praktycznie zaś najlepiej cofnąć wskazania zegarów o godzinę jeszcze przed ułożeniem się do snu.

Ciemne bezksiężycowe noce, dogodne do obserwacji astronomicznych będą w pierwszym i ostatnim tygodniu miesiąca, bowiem kolejność faz **Księżyc** jest następująca: pierwsza kwadra 5 X o godz. 18.47, pełnia 13 X o godz. 23.08, ostatnia kwadra 21 X o godz. 14.39 i now 28 X o godz. 04.38. W apogeum (najdalej od **Ziemi**) znajdzie się **Księżyc** 10 X o godz. 20, a w perygeum (najbliżej **Ziemi**) będzie 26 X o godz. 13.

Ponadto **Księżyc** „spacerując” po październikowym niebie przewędruje w pobliżu wszystkich planet: **Jowisza** (3 X), **Saturna** (5 X), **Plutona** (6 X), **Neptuna** (10 X), **Urana** (15 X), **Marsa** (26 X), **Merkurego** (29 X), **Wenus** (29 X) i ponownie **Jowisza** (31 X). Oj, będzie co obserwować! **Księżyc** 5 X i 6 X w kolejności zakryje **Saturna** i **Plutona**, lecz te zakrycia będą u nas widoczne tylko jako ich zbliżenia na niebie.

Na naszym jesiennym niebie z wieczora dostrzeżemy w kolejności gwiazdozbiory: *Pegaza*, *Andromedy*, *Perseusza*, *Byka*, a po północy pojawią się nam konstelacje *Bliźniąt* i *Oriona*.

Jeśli zaś chodzi o planety, to **Merkurego** można będzie szukać nisko na zachodnim niebie przez cały miesiąc. Również nisko na zachodnim niebie znajdziemy **Wenus**, a do bliskiego spotkania obu w/w planet dojdzie 30 X. Natomiast na porannym niebie, nisko nad horyzontem od drugiej połowy miesiąca możemy obserwować **Marsa** goszczącego w gwiazdozbiorze *Panny*. **Jowisza** można będzie jeszcze obserwować z wieczora nisko na zachodnim niebie. Podobnie, ale nieco wyżej dostrzeżemy **Saturna**, który przebywa w gwiazdozbiorze *Strzelca*. **Uran** gości w gwiazdozbiorze *Ryb*, a ponieważ 28 X będzie w opozycji do **Słońca**, zatem możemy go obserwować przez całą noc. Natomiast **Neptun** po opozycji (10 IX) przebywa w gwiazdozbiorze *Wodnika* i widoczny jest przez teleskop od wieczora przez większą część nocy.

Już od 2 października aż do 7 listopada promieniają szybkie meteory z roju **Orionidów**, które wchodzą w górne warstwy atmosfery ziemskiej z prędkościami nieco ponad 60 km/sek. Maksimum roju przypada na 21 X, możemy wtedy oczekiwać 25 „spadających gwiazd” na godzinę. Radiant meteorów leży na granicy gwiazdozbiorów *Oriona* i *Bliźniąt* (południowo-wschodnia część nieba). Warunki obserwacji ich maksimum będą z wieczora łatwe w tym roku, ponieważ **Księżyc** będzie w ostatniej kwadrze. Natomiast od 6 do 10 października (maksimum 8/9 X) promieniają powolne meteory z roju **Drakonid**, czyli ich radiant leży w gwiazdozbiorze *Smoka*. Warunki do ich wieczornych obserwacji nie będą dobre, bo **Księżyc** będzie 3 dni po pierwszej kwadrze. Dla wzbudzenia nie tylko obserwacyjnych refleksji po tegorocznej suszy odwołam się tu do sprawdzonego po wielokroć w praktyce przysłowia:

„Jesień bezdeszczowa, to zima wiatrowa”